

A balkáni hadjárat kihatásai

Az a csufos kudarc, ami az angol hadsereget a Balkánon érte, meggyorsította a demokráciák megsegítésére tervbevett intézkedéseket az Egyesült Államokban. Hangzanak el ugyan komoly megnyilatkozások a hadbalépés ellen, de ezeket a kormányzat sorra elhallgattatni igyekszik. Ilyen volt a legutóbb Lindbergh ezredesnek, az Oceán-repülőnek vészkiáltása, aki a helyzet tökéletes ismeretében óvta az amerikai népet, hogy az európai kérdések rendezésébe tevékeny módon beavatkozzék. Lindbergh bejárta Európa államait és mint szakértőnek alkalma nyílt megfigyelni azokat a lehetőségeket, melyek a jelen légiháború sikeres viteléhez feltétlenül szükségesek. Az összehasonlítás a Német Birodalom javára dönt el, mert azt a technikai fölényt, amivel ma a németek rendelkeznek nem hogy Anglia, de az Egyesült Államok sem éri többé utól. Kilatástalan tehát a segélynyújtás, ami csak a háború borzalmainak hosszabbításához vezet s egyébként is az Egyesült Államokat semminemű veszély nem fenyegeti. Így beszélt Lindbergh Amerika nemzeti hőse, akinek szavára ma is tizmilliók figyelnek fel. Az ellenpropaganda azonnal működésbe lépett. Amerika nemzeti büszkeségét defetistának minősítették, Roosevelt kijelentette, hogy Lindbergh katonai szolgálataira nem tart igényt. Mindez pedig azért történt, mert akadt egy pártatlan és elfogulatlan ember, aki vissza akarja tartani az Egyesült Államok fiatal férfiaiattól, hogy meggondolatlanul életüket tegyék kockára olyan ügyért, melynek végső kimenetele egy pillanatra

sem kétséges és amely kívül esik az Egyesült Államok érdekkörén. A kormányfőriak előre megállapított sorrendben nyilatkoznak a beavatkozás mellett és igyekeznek megnyerni a közvéleményt a fegyveres megsegítés érdekében. Legutóbb Stimson hadügyminiszter mondott rádióbeszédet. Követelte, hogy az Anglia felé irányuló hadianyag és más szállítmányok védelmére használják fel az Egyesült Államok hadiflottáját, mert nem engedhető meg, hogy a milliárdokat érő hadfelszerelés az Oceán fenekére kerüljön az egyre ható-

sabb német tengeralattjáró-tevékenység következtében.

A helyzet tehát előre kitervelt módon halad a végső kifejlődés felé. Mindenesetre az Egyesült Államok lakossága és nem lehet kétséges, hogy kormánya is — nem fogadta tulságos örömmel a japán részről tett nyilatkozatot, mely udvariasan de határozottan közli, hogy a háromhatalmi egyezmény távolkeleti állama azonnal bekapcsolódik a háborúba, ha az Egyesült Államok részéről fegyveres cselekmény történne. A nyilatkozat szerint Japán nem várna addig, míg szabályszerű hadüzenetre kerülne sor, hanem adott esetben azonnal cselekedne. A komoly háború viseléséhez alig előkészült Egyesült

Államoknak ezek szerint a Csendes-Oceán felőli támadással is számolniuk kell, ha a háborúba bekapcsolódnak. A közeljövő eseményeinek jórészt most az dönti el, hogy mennyire haladt az Egyesült Államok a kötelezettségvállalás terén Angliával szemben.

A balkáni hadjáratnak befejezése azonban más részeken is érezheti hatását. A közkeletű, főleg arab nemzetiségű államok előtt a leverhetetlennek hirdetett Anglia szenvedett alig belátható tekintélyvesztést. Egyiptom öntudatosan, több erővel száll szembe azzal az angol igyekezettel, hogy a háborúba bekapcsolódjék és Törökországban is mutatkoznak külpolitikai eredményei a tengelyhatalmak hadisikerének. Irak népe pedig már zászlók alá sorakozik Anglia ellen.

Irak a világháború után jutott nemzeti önállósághoz, de az angolok mindig befolyáskörükben tartották ezt az országot, melynek legfőbb ereje az u. n. mossuli kőolajvidékben rejlik. A kőolaj, az, ami olyan fontossá tette ezt az országot Anglia számára és ezért belügyeibe is minduntalan beavatkozott, ami miatt viszont több ízben súlyos incidensek robbantak ki az ott élő angolokkal szemben. Az iraki kőolajat akarta Anglia biztosítani továbbra is a maga számára és ezért katonaságot tett partra. Irak a legerélyesebben tiltakozott, majd fegyverrel szállt szembe. Ma harc folyik az angol és iraki haderő között, kihirdették a szent háborút, ez azzal jár, hogy India mohamedán vallású katonáit nem lehet Irak ellen igénybe venni. Német részről a megszokott higgadsággal figyelik az eseményeket és hangoztatják, hogy mindenki számíthat Németország támogatására, akit Anglia megtámad.

Hazajöttek a honvédek.

Uj legenda született, új rege fogamzott meg a déli végeken, pedig most nem is ellenállhatatlan vágával hajrázó és nyilazó kopjás vitézek, nem kiéhezett toldott-foldott ruhájú török ellen viaskodó végvári legények, nem is a Nagyságos Fejedelem sirva-vigadó nyalka kurucai verekedtek, hanem Horthy Miklós vasszörnyetegbe bujt honvédei ejtették ámulatba a világot. Csodálatos nép ez a magyar! Szembunyásnyi idő alatt alkalmazkodik az idő szavához, de közbizalom maradéktalanul átmenti bele a multját és beleönti egész lényegét.

A ló helyett a gép lett most legfőbb segítőtársa és észre sem vette a különbséget, amint az eredmények mutatják. A hatalmas német birodalom, amelynek szövetségeseiként most bemutatja a korszerű háború minden fortélyát, azt igazolja, hogy kitanulta a rövid három esztendő alatt mindazokat a titkokat és ellette azokat a fogásokat, amelyek a változott viszonyok következtében új lehetőségek elé állították.

A csendesen szemlélő kortárs sohasem tud elfogultsága miatt tiszta képet alkotni a körülötte történt eseményekről.

Majd ha meglesz a történelmi távlat, akkor áll előttünk világosan az a hadjárat, amely igazán villámszerűen sújtotta le ellenségünket. És akkor majd új rege támad, új legendát szőnek azokról a vitézekről, akik a benzinfüstös gépszörnyetekben huszáros bátorsággal, merész rajta-rajtákkal éppen úgy nekirobogtak az ellenségnek, mint őseik évszázadokkal ezelőtt. Amikor a dicső sereg hazatért az ősi lakóhelyére, a nép öszönösen megérezte, hogy mivel tartozik nekik. Ilyen üdvözlő, ilyen őszinte öröm nem robbant ki az anyaország népéből talán még sohasem. A nagy-multu és még nagyobbra hivatott nemzetek lelke sugja azt a hangot, fakasztotta azt az örömkönyt, amely belekiáltotta örömkönyt a messze utról hazatért csapatok dübörgésébe és belesirta szívünk egész forróságát a biztosnak és magyar-nak látott újabb évszázadba. Ünnepeleltünk sok-sok idő után végre a magunk örömeire és elisarttuk azt a multat, amelyet galád ellenség meggyalázásunkra agyalt ki, de amelyet az örök magyar sors ellenállhatatlan erejével mi téptünk szét.

Zöldkeresztes kiskertek létesítése.

Irta: Kovách György dr. m. kir. közegészségügyi főfelügyelő.

Az immár négy éve működő Magyar Nemzeti Népelelmezési Bizottság megállapításával világította át a népelelmezés csaknem egész területét. A kép a mai orvosi felfogás szerint alig mondható megnyugtatónak. Feltáru előtünk a lakosság egyes rétegeinek nagyfokú táplálkozás elmaradottsága, hibás csontozata, a fogak nagymérvű hiányossága stb. Ezt igazolják a sorozások eredményei, a leventék, az iskolás gyermekek és óvodások vizsgálati adatai.

A bizottság a hibák feltárása mellett a megoldásokra is adott hasznos utbaigazításokat. A hatósági orvosi kar kezébe adta a zöldkeresztes gyermekéltetésétrendjét, amely a szegény gyermekek megfelelő ellátását teszi lehetővé. A hazai viszonyoknak megfelelő táp- és élelmianyagszükséglet megállapításával, az országos adatgyűjtés előkészítésével, a gyümölcsstermelés földrajzi és gazdasági feltételeinek feltartásával, a szójaliszt használatának megállapításával, a golyva okainak kutatásával, a teljes kiőrlésű lisztből készült kenyér jelentőségére és a tejfogyasztás emelésének szükségességére való rámutatással stb., hatalmas szolgálatot tett a népelelmezés ügyének. Szükségesnek mondotta a nép megtanítását arra, hogy hogyan, milyen áron, milyen anyagokból lehet egyszerű és változatos ét-

rendet összeállítani anélkül, hogy a sajátos magyar konyhatechnika csorbát szenvedjen. Ezt a célt szolgálják a tisztifőorvosok irányítása mellett valamennyi vármegyében és több törvényhatósági városban megindított négyhetes élelmezési (főz-) tanfolyamok.

Ugy ezen tanfolyamokon, mint a gyermekéltetéseknel szomorúan tapasztalták, hogy falun, különösen az év hidegebb hónapjaiban zöldfélék alig, vagy egyáltalán nem kaphatók, azokat a földmivel lakosság a legtöbb vidéken alig termeli, nem ismeri és nem fogyasztja. Már pedig nem kétséges, hogy a lakosság azon részének, amely jóvedelmének legnagyobb részét természetben élvezi, ill. maga termeli, az élelmezés javítása csak akkor képzelhető el, ha rábírujuk arra, hogy legalább házi szükségletei céljára a szükséges ellenállást okozó élelmianyagot megtermelje.

Ezt a nem könnyűnek mondható munkát Csongrád vármegyében már két éve megkezdtek. Havas Imre dr. m. kir. tisztifőorvos tudva azt, hogy a felnőttek táplálkozás módjának megváltoztatása igen nehéz, olyan házakba juttatott magvakat és palántákat, amelyekben az előző évben gyermek született, remélve, hogy a felvilágosított szülőket a gyermekszerepet ráveszi a zöldfélék termesztésére. 3—4

estére terjedő u. n. „kóstoló” tanfolyamokat rendeztetett és ezek keretében a szülők megtanulták a termelvényeknek a gyermek korához igazodó felhasználási módjait.

A védőtápanyagot tartalmazó szines főzélék termelése az u. n. 100 négyszögöles „zöldkeresztes kiskertekben” folyt. 1940 ben már 890 helyen, 18 községben, összesen mintegy 17 kat. holdnyi területen létesítettek kiskerteket. Tapasztalat szerint az ilyen nagyságú kert 5—6 tagu család egész évi zöldség-szükségletét fedezi és a szükséges védőtápanyagokat nagyrészt biztosítja. Télen fontos C-vitaminforrást jelentő burgonya természetesen nem ebben a kiskertben termelendő. Csongrád vármegyében kertenként a vetőmag és palánta költségek 3 pengőt tettek ki.

Ilyen kiskert-akciót kíván f. év tavaszán megindítani Csanád-Arad-Torontál k. e. e. vármegyék tisztifőorvosa és szociális tanácsadója is. A felterjesztés kapcsán foglalkozott a kérdéssel a Magyar Nemzeti Népelelmezési Bizottság és örömmel üdvözölte azt, hogy Csanád vármegyében 15.000 munkáscsalád egészséges élelmezésének előmozdítására törekcsenek.

Vitéz Szabó István kertészeti akadémiai tanár tervezte szerint 100 négyszögöles kertben vagy veteményföldön a következő vetemények termesztése ajánlatos:

1. 8 négyszögölon laboda vagy paraj (spenót); két-háromszori vetéssel az egész nyári szükségletet fedezni lehet.

2. 10 négyszögölon zöldborsó leg-alább kétszeri vetéssel, utána vethető cékla, téli retek, fűrtös ugorka, spárgatök, zöldbab és laboda.

3. 10 négyszögölon zöldpaprika.

4. 10 négyszögölon paradicsom

5. 4 négyszögölon korai félborszu ugorkasorok mellett zöldhagyma, saláta, hónapos retek, nyári retek.

6. 12 négyszögölon sárgarépa petre-zselyem.

7. 15 négyszögölon káposztafélék (fejes káposzta, kalarabé, kel, karfiol.)

8. 15 négyszögölon hagymafélék (vörös-, fokhagyma).

9. 15 négyszögölon száraz bab.

10. 2 négyszögölon sóska

Vetőmag, illetve palántaszükséglet — pótvétést is számításba véve — 100 négyszögölon kb. a következő: céklamagból 1/4 kg., spenótból 1/4 kg., ugorkából 20 gr., spárgatökből 5 gr., zöldbabból 1/2 kg., zöldpaprikából és paradicsomból 40—40 tő, zöldhagymából 1 kg., retekéből 40 gr., sárgarépból és petre-zselyemből 10—10 gr., káposztafélékből 120 tő, szárazbabból 1/2 kg. és sóskaiból 2 gr. A magvak és palánták mai ára kb. 6—8 pengő. Gyümölcsfákban a kiskertekbe legcélszerűbb 3 drb alma- és 4 drb szilvafát ültetni, melyek megnövéseig kb. 6—8 évig, ott vetemények zavartalanul termeszthetők. A községekben serő lehet „közgyümölcsösök” létesítéséről is, a legelőkhöz hasonlóan. Ugyanezt megtehetnék a gazdaságok is cseledek részére.

A rádiótávírás.

Ha valamely korszerű haderő nagy tetteiről beszélünk, nem felejtkezhetünk meg az illető haderő rádiótávírásairól. Ezek a híradókatonák nélkülözhetetlen eszközei a vezetésnek. Szolgáltatuk parancsok, helyzetjelentések vételére és adására, valamint az el-enséges híradás lehallgatására, esetleg zavarására terjed ki.

Készülékek mellett az éter hullámain külön harcokat vívnak és fáradságos munkával teljesítik kötelességüket, akárcsak a nyílt csatatéren harcra bajtársaik.

Munkájuk a vezetés hadművelési tervének megvalósítását teszi lehetővé. Sokszor az egész harcászati vezetés eredményessége egy-egy rádiótávírástól függ. Ugyanis sok esetben a rádióon kívül más összeköttetés nem áll rendelkezésre. Pl. A távbeszélő vezeték az ellenség szétlőtte, a jelentő motorkerékpárosok nem találhatnak járható utat, valamint más hí-

adó eszköz alkalmazására nincs mód.

Már békében is igen magas követelményeknek kell eleget tenniük. Nagy és fáradságos munkával sajátítják el az adó, vevő és rejtjelző készülékek kezelését, nem kevésbé a morse jelek kifogástalan adását és vétését.

Méltányolni azonban a rádiótávírás felelősségteljes munkáját csak az képes, aki tudja, hogy a készülékek igen kis hibás kezelése mellett nedves erdő, közel fekvő vasutvonal vagy magasfeszültségű vezeték az egész rádióösszeköttetést megbéníthatja, vagy egy-két tévesen vett morse jel — egy igen kis rejtjelző hiba — az egész hírváltást érthetlenné teszi.

A jelenlegi háború győzelmes csatáiban a siker kivívásában a híradó csapat is derekasan vette ki részét. Fegyelmet és jól kiképzett katonák teljesítették szolgálatot a rádió készülékek mellett.

* Szeremley Szabolcs, a gimnázium és a kereskedelmi iskola testnevelő tanára meghalt.

Egy hónappal ezelőtt vígan köszöntünk el tőle. Nem tudtuk, hogy olyan hosszú időre szól a búcsúzás: hogy már ebben az életben nem találkozunk vele soha.

Délvidéki katonáskodásából tanártársainak a mult héten irt kedves lapjában még ezeket a szavakat veti papírra: „Hej, ha én is köztetek lehetnék!” Szerdán már jött a nem várt rövid sürgöny-

jelentés: Szabolcsot Délen szerencsétlenség érte; csütörtökön temetjük Kisujszálláson.

Rajta is hirtelen-váratlan-lopva teljesedett az „omnes eodem cogimur”: mindnyájunknak el kell mennünk és a „nem tudjátok sem a napot, sem az órát” szigorú törvénye. Gyorsan terjedt a szomorú hír tanárok, diákok, szülők közt.

B. N. V.

A XXXVI. Budapesti Nemzetközi Vásár ezidén a százéves magyar cégek jegyében nyílt meg. E patinás cégek nagyszerű felvonulása egyaránt hirdeti a magyar ipar és a kereskedelem erkölcsi és gazdasági megalapozottságát. Ez a száz év büszke bizonyosság Széchenyi és Kossuth igaza mellett, hogy ime mennyire nem építettek futóhomokra, amikor küzdöttek, harcoltak a magyar ipar kifejlesztésén. A mai nemzetközi vásár büszkén hirdeti, hogy százévvél ezelőtt is volt már európai színvonalon dolgozó munkásunk, kiváló tehetséggel megáldott iparművészsünk, önállóan tervező mérnökünk, s hogy a fejlődés tempója csak a századforduló éveiben érte el a természetes és kívánatos ütemet, az semmiesetre sem a magyar hozzáértés és tehetség hibája volt.

Ha azt akarjuk, hogy a nagyszámu földművelő lakosságunk és a gazdasági cselédség a védőanyagokat előteremtse, sürgősen foglalkoznunk kell minden törvényhatóságban a „zölekeresztes kiskertek” mielőbbi létesítésével. Erre módot ad a Nép- és Családvédelmi Alap és a Közjóléti Szövetkezet, biztosítván legelőbb helyen megfelelő összegeket erre a célra.

Biztosan remélhető, hogy ha a tisztiforvos a gazdasági felügyelővel, a szociális ügyek előadóival és a kertészeti felügyelővel való letárgyalás után ezt a tervet a törvényhatóság első tisztviselője elé tárja, megértésre talál s a munka, elsősorban az egészségvédelmi szolgálatokkal behálózott községekben, mielőbb megindulhat. Felvilágosító és ellenőrző munkára felhasználhatók az élelmészeti előadók és a zöldkeresztes védőnők Különösen figyelemmel kísérhetők a zöldkeresztes tej- és cukorakció részesei, akik erősen rászorultnak a szines termelvényekre és elsősorban meg kell valósítanunk azon családok részére, amelyekben kisgyermek gondozottak vannak. Teljesen nincstelenek részére bérelt területen kell előmozdítani a kiskertek létesítését.

Célunk legyen minél nagyobb területeknek átalakítása zöldszécs-gyümölcsös kertekké, hogy a széles néprétegek részére biztosítani tudjuk, a mai viszonyokra tekintettel minél gyorsabban, a nélkülözhetetlen védőanyagok nyújtását.

A régivilág világkereskedelmi felfogása úgy látta a helyzetet, hogy van agrárállam és van ipari állam. A Monarchia közgazdasági konstrukciójában mi mezőgazdasági állam kellett, hogy legyünk s nem fejlődhetett a kellő mértékben iparunk. Ma már rég meghaladott álláspont ez. Minden öntudatos nemzet vallja, hogy a modern fejlődő államnak a mezőgazdaságra épp úgy szüksége van, mint az iparra. Az immár negyedszer megnagyobbodott Magyarországra különösképpen áll ez a vitathatatlan tétel Népsűrűségünk, nyersanyagokban való gazdagságunk, a népünkben rejlő tehetőség mind erre utal s nemcsak jogunkká, de kötelességünkkel teszi az iparosodást. Hogy pedig élünk-e jogunkkal és teljesítettük-e kötelességünket, arra nagyszerű bizonyíték ez a pompás, nagyvonalú nemzetközi vásár.

Nagy utat mért az idő, mely a százéves cégek indulásától a világhírű, vagy a BNV bölcsőjétől az árumintavásártól a mai valóban nemzetközi vásárig eltelt. Aki e hideg májusban végignézi a ligeti vásárváros pavilonjait, csak azt állapíthatja meg, hogy a magyar ipar és kereskedelem megállja a helyét világvizony-

AZ ELHUNYT GÖRÖG MINISZTERELNÖK BEISMERÉSE.

Az okmány, melyet Eden, Nagy-britanniai külügyminisztere az angol képviselőház előtt felolvasott, nemcsak Rómában, hanem más európai fővárosokban is felhívta a politikai és katonai körök figyelmét.

Eden szerint április 21-én a görög miniszterelnök, az azóta öngyilkossá lett Koritziás, az athéni angol követnek jegyzékét nyújtott át, amellyel kedvesen felmentette az angolokat attól, hogy a görög ügy érdekében további ádozatokat hozzanak.

Az okmányban van egy része, mely szóról szóra így hangzik: „A görög hadsereg, miután több mint hat hónapon keresztül győzedelmesen kitartó küzdelmet vívott egy számbeli fölényben lévő és

Hallatára még apa is volt olyan, aki könyvet törült ki a szeméből.

Rövid ideig tanárkodott köztünk, 1940 decemberétől, de kivívta magának szeretetünket; hamarabb Budapesten és Balassagyarmaton teljesített szolgálatot. Jó barát volt. Szerény, jóindulatú ember. Megnyerő modoru. Az itt töltött néhány hónap alatt a város tekintélyes része megismerte az egyszerű, természetes viselkedésű ember-barátot. Tanítványai kedvelték változatos óráit. Az egyik osztály a gyász-hír után mindjárt az első órán azzal a tervvel lépett a hittanár elé, hogy gyászmisét mondhat az elhunytért. A hálás szeretetnek ez az okos formája több osztályban jelentkezett.

Szeremley Szabolcs csak harminc éves volt. A magyar fajtának szép megtestesítője. Komoly egyéni tervezetéseket nézett előre. A maga helyén nagystílusú nemzetnevelő tervei voltak. A magyarság melegsívű apostolává szegődött. Nagyrabecsülte a sajátosan-magyar értékeket: a népi költészetet, hagyományokat, szokásokat. Mint eszmélkedő műveltségápoló ilyen szellemben nevelte az ifjúságot. Fájtn neki igazi magyarságunk temetése, elfeledése: a hagyományok örököjévé, terjesztőjévé lett. Előadásokat tartott műveltségkincseinkről, Salgótarján közönségének is. Megható kis tanítványainak visszaemlékezése: mikor a magyarságról beszélt, „sirt.” Magyar példákat tanított a diákjainak; egyik társával nálunk is megalapította a (régóta népi költészetet gyűjtő és terjesztő) régős cserkész csoportot.

Az iskolát Ur Lajos tanár képviselte a temetésen. A mi üzenetünk ez: Isten áldjon meg, Szabolcs! Imádkozunk érted, hogy fogadjon kegyesen az emberi élet Birája Jósándékodnak nézze el, ha hibáztál is. Mi vissza-visszaemlékezzünk Rád és tanításaidra. B. K.

latban is. Bármennyire értékeljük a német birodalmi kiállítás kincseit s bármennyire becsüljük a Szovjetunió áruinak jószágát vagy ha gyönyörködünk is az olasz pavillon csodáiban és észrevesszük az új szlovák állam jó törekvéseit, ha tovább meggyünk és nézzük a magunkét — nem kell szégyenkezünk. A magyar kis és nagyipar az 1941-es háborús év nemzetközi vásárára egyaránt kitért magáért s produkál olyat, amit csak mi tudunk. De nemcsak a magyar specialitásokban, hanem a termelés minden ágában felül vagyunk a nemzetközi értelemben vett átlagon.

Százvezrek hőmpölyögnek a BNV utcáin a csarnokokban és pavilonokban s amikor elismerő hálával dicsérik a magyar munka eredményeit, hogy az elismerésből, sikerből megkapja a maga méltó részét az a hatalmas fürge, ötletes szervezet, amely ilyen hibátlanul tudta összefogni, bemutatni iparunk és kereskedelmünk minden számottevő értékét.

Jó munkát végzett ezidén is a Budapesti Nemzetközi Vásár vezetősége és ezért egyként illeti dicséret és köszönet Hollósy Istvánt a vásár vezérigazgatóját és valamennyi munkatársát, akik nehéz viszonyok mellett fáradhatatlanul munkáltak a BNV 1941 áttűtő sikerét.

(E helyen jegyezzük meg, hogy városunkból vitéz Jónás Ödönné, művészi kerámiaáttűtő ezidén is szerepel, rendkívül nagy sikerrel. Szerk.)

jobban felszerelt ellenséggel szemben, most a kimerültségnek olyan fokára jutott, hogy a harc folytatása a siker legkisebb reményével sem kecsegtet.”

Eltekintve a „győzelem”-től, amelyről szó sem volt és az olaszok számbeli fölényéről, mely szintén nem volt meg, mégis érdekes, sőt történelmi értékű a miniszterelnök beismerése, mely szerint az olasz hadsereg elleni küzdelemben a görög haderő teljesen kimerült.

Nem kerül különösebb megerőltetésbe belátni, hogy az olasz haderő legkésőbb a hetedik hónapban vélegesen megadásra kényszerítette volna azt a görög hadsereget, mely már a hatodik hónapban eljutott a kimerültséghez.

A tengely balkáni akciója, melyet a balkáni államcsíny robbantott ki és az acélkemény német hadoszlopok beavatkozása tehát csak előbbre hozta az amúgy is kikerülhetetlen és már előkészített görög összeomlást.

Hírek és különféle

Fagyos szentek.

Május három napján, tizenkettedikén, tizenharmadikán és tizennegyedikén következnek egymásután a naptárban. Nevük is szépen összecsendül: Pongrác, Szervác, Bonifác. Fehér szakállu, szelíd szemű aggastyánoknak képzelném őket, amilyen a Mikulás, ha nem tudnám, hogy ők a rettegett fagyos szentek. Van még egy negyedik kollégájuk, Orbán, de az majd csak a hó végén, huszonegödikén jelentkezik, hogy soronkívüli hideg éjszakkával dermessze meg az emberek vetését. Ha ugyan egyáltalában igaz, amit a fagyos szentekre ráfog a népből. A tudomány ugyanis nem tartja őket olyan rossz fiuknak. Tudomány alatt érve a meteorológiát.

Nézzük csak mindjárt, mit mond ezekre a napokra a meteorológia? Azt mondja, hogy tovább is esős, sőt zivatáros időt is várhatunk, a hőmérséklet tizenöt fok körül van, komoly hőmérsékletváltozásra nincs kilátás. Ettől ugyan még holnaputánra könnyen beállhat egy kis talajmenti fagy és akkor a babonás emberek majd csóválhatják a fejüket: lám, a fagyos szentek! Ezzel szemben hosszú évek tudományos megfigyelései semmiképpen nem igazolták, hogy a mi felénk és egész Közép-Európában nem ritka májusi fagyok meghatározott napokhoz lennének kötve.

Az e fajta hiedelmeknek szokott lenni, ha más nem, legalább valamilyen történelmi, vagy anekdótikus gyökerük. De itt még ilyesmink sincs nyoma. Ha csak azt nem számítom, hogy Szent Bonifácus a ködös, hideg brit szigetországból indult el a megváltás nyolcadik évszázadában, hogy Krisztus hitére térítse a pogány germánokat. De már Pongrác frigiai püspök és Szervác vértanu, az ariánus eretnekek ostora enyhe égalj alatt szolgálták az Urat, Orbán pedig éppen római pápa volt.

Egy szó, mint száz, a fagyos szentek legendáját ész-okok és ténybeli tapasztalatok nem igen támogatják. De hiszen épp azért legenda és mint ilyen, elpuízíthatatlan. Az emberek az elkövetkező májusi napokban az idén is idegesen nézik majd a felhők járását, meg a hőmérő állását és ha elmúltak a fagyos szentek, megkönnyebbülten fognak felsóhajtani: na, csakhogy ezen túl vagyunk.

És igazuk lesz. Mert nagy dolog az manapság, ha három nap, vagy akár egy is, elmúlt úgy, hogy nem volt semmi fagy. Hát csak ne is is legyen! —y—

Kinevezés. Dr. Horváth Lóránd városi adótitkár az igazságügyminiszter a salgótarjáni kir. járásbíróhoz joggyakorlókká nevezte ki. Gratulálunk.

Halálozás. Balassagyarmat kiváló és szentéletű plébánosa dr. br. Kray István c. kanonok f. hó 2-án hirtelen meghalt. Temetése, melyen hétezer ember jelent meg, megható jelenetek között folyt le mult vasárnap. A gyászterületet Jeszenszky Kálmán esztergomi protanotárius kanonok végezte nagy segédlettel.

Betörés. F. hó 6. ra viradó éjjel a helybeli főplébánia irodájába ismeretlen tetések betörték. A nagy szakértelemmel végrehajtott betörést csak a körülményekkel teljesen ismerős egyén követhette el. Az elrabolt összeg 130 pengő.

A katonai rendkívüli családi segélyeket f. hó 13. án d. e. 9 órakor fizetik az ipartestületben. A segélyeket a katonai felesége, vagy más hozzátartozója veheti fel. A leszerelési igazolványokat a fizetéshez el kell vinni.

Az iskolaév vége közeledik és kezdődik a gondos szülő nagy gondja, hogy melyik tanintézetbe, melyik internátusba adja gyermekét, milyen életpályát válasszon fiának, leányának? Most jelent meg az „Internátusok-Tanintézetek részletes tájékoztató című” az 1941/42. tanévre, mely részletesen ismerteti a hazai oktatóintézetek és nevelőotthonokat. Ezt a minden szülőnek nélkülözhetetlen és rendkívül ügyesen, áttekinthetően összeállított tájékoztatót, mely 10 esztendő óta évenként megjelenik, 20 fillér portóbélyeg küldése ellenében ingyen kéri meg az Erdős hirdetőiroda, Budapest, VI. Teréz-körut 35.

AMIT

ma megtehet, ne halassa holnaputánra, mert június 5-én van a jótékony-célú magyar királyi állami sorsjáték húzása, amelynek főnyereménye:

40.000 ar. P.

24.000 nyeremény, 348.000 P értékben.
A sorsjegy ára: egész P 3, fél P 1.50.
A sorsjegy kapható minden sorsjegyfórusítónál, valamint az összes dobánytözsdeknél.

Mi a reggeli lustaság.

A „bioelektromos agymotorok” működésének görbéje minden embernél más képet mutat. Vannak emberek, akik könnyen ébrednek és azonnal éberek, akik egy ugrással kinn vannak az ágyból és tüstént tisztában vannak a környező világgal. Mások csak egészen lassan jönnek magukhoz és még öltözködés közben is félálomban, majdnem öntudatlanul és inkább automatikusan tesznek-veznek. Egyeseknél ezek szerint az agy elektromos folyamatai gyorsan kerékjavításba lendülnek, másoknál hosszabb időre van ehhez szükség.

Ezek teljesen természetes, az egyéni testi adottságokkal kapcsolatos jelenségek. Az az ember, akit reggel csak nehezen lehet felkelteni, akit nem zavar, hogy a basára süt a nap, még nem érdemi meg, hogy lustának bélyegezzék. A lustaság ott kezdődik, ha az, aki már teljesen éber, tehat nincs szüksége alvásra, nem tud elég erőt gyűjteni a felkelésre.

Különösen élemedettebb kora embereknél és betegeknél gyakran előfordul, hogy az éj kelles közepén felébrednek, olvassnak, vagy más tiszta fejet kívánó foglalkozást üznek, majd ismét elalszanak. Berger professzor kutatásai nyomán valószínű, hogy idősebb korban az agysejtek bioelektromos energiája már kisebb, mint az ifjkorban. A feltöltődéshez kevesebb energiára van szükség, a kimerülés gyorsabb, de már nem teljes. Az ifjkorban éber állapotban az agysejtek bioelektromos tevékenysége sokkal élénkebb, ezzel szemben alvás közben az öntudatlanság nagyobb mérvű, az álom mélyebb. A

gyermek álmát az a láрма, amely a felöltet már régen felébresztette volna, nem zavarja. Ez a helyzet akkor változik meg, amikor az ifjú ember már több élettapasztalatra tett szert, tudatalatti élete gazdagabb lesz és a külvilágból érkező ingerek könnyebben váltanak ki „ébresztő álmokat”. Ezért éberebbek az idősebb emberek.

Mindenki tudja, hogy vannak emberek, akik annyira hozzászoktak már ahhoz, hogy bizonyos időben fel kell kelniük, hogy a kellő időben minden ébredés nélkül felébrednek. Az ébredésnek vannak valóságos művészei is. Este elhatározzák, hogy például 6 órakor felkelnek és mikor a fali óra a hatot üti, már ugranak is ki az ágyból. Az iskolásgyermek álmát az ablak előtt eldübörgő teherautó pokoli lárma nem zavarja, de mikor anya átjön felébresztetni és a kilincsre teszi kezét, már ébren is van. Nyilvánvaló, hogy a kilincs gyenge csikorgása, az óra ütése, vagy az utcának a felkelés idején napról-napra megismétlődő tipikus zaja a tudat alatt valamilyen elraktározódik. Amikor a megszokott zaj elhangzik, a sokszori ismétlődéssel beidegzett agysejtek feltöltődnek és az egész agyban megindítják azt a bioelektromos folyamatot, melyet közönségesen ébredésnek nevezünk. M. N.

Bátki József ünneplése.

F. hó 3 án este 8 órakor a Nemzeti vendéglőben gyűlt össze Bátki József barátainak és tisztelőinek egy része, hogy egy szerény vacsora keretében ünneplék a művészt abból az alkalomból, hogy a Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállításán I. díjat nyert.

E nagyszerű sikerről ápr. 19.-i számunkban emlékeztünk meg.

Megjelent a vacsorán dr. Förster Kálmán polgármester és dr. Mattyasovszky Camill járási főszolgabíró, továbbá az egyházak vezetői is.

Az üdvözlő beszédet a megjelentek nevében Blanár Sándor iskola-igazgató festőművész mondta, aki az örök művészetéről, a lélek isteni szikrájáról, a képzőművészet csodálatos kifejező erejéről beszélt, megemlítve a jelen esetben a palóc őserőt, a nemzeti benső erőt, mely a mai művészeti iránynak jellemzője. Kiemelte a művész meghitt családi életét és a nehéz körülmények között is büszkes és méltó segítőtársát, feleségét.

A meleg és művészi lelkületet sugárzó beszéd után dr. Förster Kálmán kormányfőtanácsos polgármester köszöntötte a város közönsége nevében a művészt, akinek életéből kedves emlékeket

Hozzávalók:

1/2 liter tej	—21
3 evőkanál cukor	—14
1 cs. Dr. Oetker vaníliakrémpor	—12
4 evőkanál víz az elkeveréshez	—
2 tojás	—26
25 deka túró	—35
1/2 citrom héja	—04
1/2 kg. cukrozott nyers gyümölcs	—50

P 162

Üdítő és tápláló

a túróskrémmel gyümölcscsel.

A tejet a cukorral felfőzzük, levesszük a tűzről, a tojás és vízzel simára elkevert krémport habverővel elverjük benne, újra tűzre tesszük és addig keverjük, míg fel fő. A fehérjék kemény habját a még meleg krémhez vegyítjük.

A túró szitán áttörjük, citromhéjat adjuk hozzá, a meleg krémet kanálként elkeverjük benne. A gyümölcsöt üvegfalba rakjuk, a krémet ráöntjük és hidegre tesszük.

Idősebb receptkönyvet kíváncsiakra ingyen küld: Dr. OETKER A. Budapest, VIII., Conti-utca 26.

Dr. Oetker vaníliakrémpor

Talált tárgy. 1941 április 18-án a Karancs utcán találtak 1 drb. gyűrűt. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti a rendőrkapitányságon.

Talált tárgy. 1941. április 16-án a Fő utcán találtak 1 drb. aprópénztárcát kisebb összegű pénzzel. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt a rendőrkapitányságon átveheti.

A kenyérmag fejadagjának felemelését kéri a miskolci gazdakamara.

Az agrártársadalom tömegei előtt jól ismert, hogy Magyarországon az utóbbi évtizedekben az éves gazdasági cselédek kenyérmag konvenciója szokványimpó-szerű termények számításba vétele mellett pl. egy konvenció cselédnél évi legkevesebb 12 q-t tett ki, melyből tapasztalás szerint már a 3 kisgyermekkel rendelkező gazdasági cselédek is csak nagy nehézségek árán tudták kijönni. Ilyen körülmények között a közéletmezési hivatal fejadag megállapításának módosítása érdekében a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara sürgős intézkedést tart szükségesnek, amennyiben a fejadag mennyisége alig több, mint a fele annak, amit a mezőgazdasági munkások és cselédek nem nélkülözhetnek.

Mindezekre a miskolci kamara szükségesnek tartotta részletesen indokolt felterjesztésben azonnal felhívni a közellátásügyi miniszter figyelmét és külön ismertetni azt az erős fizikai munkát amely nem nélkülözheti a megfelelő táplálkozást, már csak a munkateljesítmény érdekében is. A felterjesztés hangsúlyozza, hogy elégtelen a megállapított fejadag, a túlnyomórészt felnőttekből álló családoknál és ezenkívül azoknál a mezőgazdasági munkásoknál, akik főtt étel fogyasztása nélkül tarisznyázva is dolgoznak, ami általános tapasztalás szerint igen nagy kenyérfogyasztással jár.

A fejadag megfelelő megállapítására a kamara pontosan kidolgozott javaslatot terjesztett elő, amelyeknek megvalósítása lehetővé tenné, hogy a legnehezebb és küszöbön álló mezőgazdasági munkások teljes erővel idejében és fokozott munkakedvvel volnának elvégezhetőek.

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Kivert kutya.

Irta: Kisigmádi Géza.

Családja szegénye volt. Ötödikes gimnazista korában a tatin tanárja megdorgálta, mire fékezett indulatában felemelte rá ökölberándult kezét, aminek az lett a következménye, hogy kicsapták valamennyi középiskolából. Jómódu édesapja kiküldte Olaszországba, de még négy hónap se telt el, már megint az ország másik részéből értesítette a rendőrség, hogy vitesse haza, mert ott csavarog.

Két javító intézetben volt. Megszökött, pedig különös gonddal ügyeltek rá. Valóságos hadicsellel csalta be a nővére egyik igen távoli rokonuk meglátogatása ürve alatt az őrtük házába, ahol lefoglalták és jó félesztendeig kinlődtak vele. A tudósok nagy peccáért írást adtak neki arról, hogy épelméjű és akaratának ura.

— Nincs ennek semmi baja a világon — mondta az igazgató szomorú édesapjának, amikor elbocsátotta az intézetből, csak annyira nyakas, hogy ilyen csökönyöséggel még nem találkoztam. Sok baja lesz vele, annyit mondhatok.

Hát lett is, de nem bírta soká. Belehalt a nagy szegénybe, mert Zoltán urfi egyszerűen felgyújtotta a nővére házat. Így bosszulta meg azt, hogy az őrtük házába juttatta. Mire kitöltötte a fegyház-

büntetést, már embernyi ember volt és besorozták katonának. A mérce alá még valahonnan előkerítette a csendőrség, de arra már nem volt módja, hogy be is vonulassa.

Bejárta az egész néhai osztrák-magyar monarchiát, megfordult minden nagyobb városban, megtanult minden nyelvet és meglöpt mindenkit, aki útjába került. Közveszélyes dologkerülő híreben állott. A csendőrök már akkor is vasra verték, ha a legiámborabbul baktatott az országuton, mert tudták, hogy mindig akad ellene érvényben levő körözés.

Megbicsaklott élete ennek ellenére nem merült ki a börtönök és falusi fogdákkal állandó látogatásában, hanem lobogott benne valami csodálatos tűz, mely csak akkor kapott igazán lángra, ha olyan helyen pihenhetett meg, ahol még nem ismerték.

A gyermekek rajongtak érte, mert senki sem tudott olyan csodálatosan szép tündérmeséket, mint ez a magas, izmos, naptól, széltől, esőtől és fegyházlevegőtől kicszerzettbőrű úri idegen. Szinte felolvadt és testellené vált, amikor elvezette tárgyilagos kis hallgatóit a csodák káprázatos világába.

Kopottan, borostás állal, vagy ferdéretaposott sarku cipőben senki sem látta. Senkitől sem kapott támogatást. Sokkal büszkébb volt annál, hogy gazdag családjához forduljon, mert szent meggyőződése szerint helytelen nevelésnek köszönhette sorát.

— Öten voltunk testvérek — tördelt ki belőle néha a keserű emlékezés, amikor a gyermekek szomorúságára a felnőttek álltak vele szóba — és csak én lettem „ilyen”, mert velem nem tördöltek. A másik négyel nincs baja sem csendőrnök, sem fegyőrnek. Hogy mit véltetek? Ki tudná megmondani...?! Rossz csillagzat alatt születtem, ennyi az egész.

A világháború kitörése Fiumében érte Öt lakott egy bogaras gróf elhanyagolt kastélyában, melynek másik lakója is hasonló volt hozzá, csak az cseh szülők gyermekeként pillantotta meg a napvilágot. Rövid tanácskozás után elhatározták, hogy nem fognak katonáskodni.

— Igaz ugyan — mondta Zoltán ur — hogy még benne lennénk a korban, de nekem nincs nyemre másokért verekedni.

A háború miatt gyakrabban kellett lakóhelyüket változtatniuk. Így jutottak el 1915 áprilisában Máramaros megyébe. A központi hatalmak éppen akkor késztültek az orosz hadsereg áttörésére. A bizonytalanul viselkedő vándorokat letartóztatták. Zoltánnak az volt a szerencséje, hogy akadt egy tiszt, aki emlékezett reá.

Aki olyan tündéri mesét tudott mondani Csaba királyfi-ról, a tatárjárásról, a kurucokról és a 48-as honvédekről, az nem lehet áruló — mondta a katonatiszt, akinek sulyosan esett szava a latba, mert a megriadt Zoltánt hazatoloncolták. Jó két évre rá hallotta egy tisztól, aki ép-

pen ott volt, hogy Zdenko nevű barátját rövidesen kivégezték, mert megfelelő adásokat találtak nála.

Zoltán annyira lejutotta a szomorú hír, hogy déleg járása bizonytalanná vált. Elhanyagolta a ruháját és magabaro-skadtan félnapokig üldögélt szótlanul. Még a kóborlástól is megcsömörlött. Beállt az egyik nagy szállóba amolyan szolgáló, tolmács, titkár-mindenesnek. Elfelejtették a multját, bár egy csendes este elbeszélte hányatott életét a gazdájának.

— Összetört a végzet — lehelte bele a karácsonyfa ágai közé. — Kivert kutya vagyok. Se családom, se rokonom, mert aki találkozik velem undorral elfordul. Így talán megtalálom a nyugalmaimat. Hatvan évet számláltam, de lehet hogy hetven is volt...

Másnap délben bevonultak az új urak a városba. Retentő zenezsóval vetették át a hatalmat. Azután, amikor a Főtéren a cifrasapkás idegen generális éppen fogadni készült a megszálló csapatok tisztelgését, a pillanatnyi csendbe éles kiáltás hasított bele a szálló egyik ablakából:

— Éljen Magyarország!!!...

Mit szaporázzuk a szót? Beteljesedett a végzete.

És csodálatosképpen még a megszállás legkésőbbi idején sem múlt el tavasz nélkül, hogy ismeretlen kezek ne tettek volna virágot a sírjára.

Pedig kivert kutya volt...

SPORT

Tavaszi napfény

AZ ARCBÓRT

szeplőssé teszi.

Szeplőjét,
májfoltját
eltünteti a

SZÜCS-FÉLE

SZEPLŐKRÉM

KAPHATÓ:

SZÜCS RÓBERT

"Magyar Korona" gyógy-
szertárában, Salgótarján.

Figyelem! Nyaralással kapcsolatos utazási kedvezmények. Gyógyhelyek, fürdők, üdülőhelyek, valamint a szövetség által nyaralásra beszerzett közszélesség látogatására vonatkozó vasúti kedvezményeket a m. kir. államvasutak hivatalos menetrendjébe ismertetik. Mielőtt nyaraló helyre elutazunk a vasúti kedvezmény mibenlétéről győződjünk meg. Általában a vendégforgalmi szövetség érdekkörébe tartozó közszélességnek az a nyaraló aki teljesára menetjeggyel legalább 200 km. távolságról érkezik, 7 napi ott tartózkodás után vissza ingyen, 100 km-en alul féláron utazhat vissza.

A HID legújabb száma ismét a legérdekesebb tartalommal jelent meg! Regényeket folytatják: Tamási Áron és Tersénszki J. Jenő. A többi cikket a magyar írói gárda legkiválóbbja: Féja Géza, Kassák Lajos, Nagy, István, Németh László, F. Rácz Kálmán, Szczeny László, Szitnyai Zoltán, Veress Péter és Zilahy Lajos írták. A hid közkezdelt rovatai: az „Asszonyom, Divat, Koppantó, és Inyemester a közönségnek ma már nélkülözhetetlen kedvencei. A lapot Zilahy Lajos főszerkesztő és Kállay Miklós felelős szerkesztő-irányítják. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest VII. Erzsébet krt. 7. sz. Előfizetési ára negyedévre 6 pengő, félévre 12 pengő, egyévre 24 pengő, mely havonta 2 pengőnként is fizethető!

Május 5.-étől kezdve fokozatosan léptetik életbe a nyári menetrendet. Az Államvasutak igazgatósága az új nyári menetrendet május 4.-éről 5.-ére hajló éjjel éjfélkor léptették életbe, de akkor még nem közlekedik valamennyi vonat, amelytől a menetrendbe felvettek. A vonatok közlekedéséről egyelőre az állomásokon kifüggesztett hirdetések útján tájékoztatják az utazók közönségét.

Felemelték a betegségi és rokkantsági javadalmazási határt. A hivatalos lap május elseji szám közli a belügyminiszter rendeletét, amely a betegségi biztosítási kötelezettség szempontjából

Az SBTC, Kispest, Szolnok és a Törekvés küzd még a MAGYAR KUPÁÉRT.

A több évi szünet után felújított Magyar Kupa küzdelmeibe 71 csapat kapcsolódott be az idén. E küzdelmek mindig érdekesek és izgalmasak voltak, de most, az új kupaszabályzat szerint különösen. A Magyar Kupa győztesét címlag a 3. helyezéssel (ha lejebb van) jutalmazták, a Chorthian-díj nyertese pedig (az az amatőr csapat, amelyik legtovább bentmarad a Magyar Kupa küzdelmeiben) egy bajnoki osztállyal feljebb kerül, a bajnokságban elért helyezéssére való te-

kintet nélkül. Ha pedig az illető csapat a legfelsőbb osztályban, az NB. I.-ben van és ott kiesésre állna, nem esik ki — érthető tehát — különösen az alsóbb régiókban mozgó csapatok nagy igyekezte, melyeknek az egyik vagy másik, — esetleg mind a két díj megnyerése nemcsak dicsőséget, hanem egész sorsfordulást jelenthet.

71 csapat közül 4 van még küzdelemben. E négy csapat között maradt az SBTC is az Elektromos elleni győzelmével

SBTC—Elektromos 1:0 (1:0)

SSE pálya

1500 néző.

Vezette: Szőke II.

SBTC: Géczy — Budai, Timár — Kiss, Takács IV., Mátrai — Balázs, Csuberda, Jenőfi, Laczkó, Trenka.

Elektromos: Bakon — Pákozdi, Ónodi — Pázmándi, Gajdos, Pálincás — Rozsáti, Törös, Szendrődi, Marosi, Buzási.

Az első pár perc az SBTC-é, egy szögletet is rug, de az Elektromos is hamar észhez tér. A 13. percben Trenka Jenőfihez játszik, ő az üresbe futó Balázshoz passzol, aki közelről a hálóba sodorja a labdát. 1:0. Ez volt a mérkőzés egyetlen s döntő gólja. A 20. percben Timár szögletet vét. Pákozdi csúnyán felvágja az ügyesen elhúzó Trenkát. Mezőnyjáték folyik, melyben az SBTC a veszélyesebb. A pesti csapatok lövései rendre elkerülnek a kaput.

A II. félidő 3. percében Jenőfi lövése centiméterekkel megy mellé. Most az Elektromos játszik fölényben. Az SBTC támadásai állandóan leszen akadnak meg. Az utolsó negyedében ismét szorongat az SBTC, de eredménye nincs.

Szögletarány 4:2 az SBTC javára.

Izgalmas küzdelemben, megérdemelten győzött az SBTC. Mezőnyben egyenrangú volt a két csapat, kapu előtt azon-

megállapított javadalmazási határt átmeneti hatállyal havi 400 pengőre, az öreg-ségi, rokkantsági, özvegyeségi és árvasági biztosítási kötelezettség szempontjából megállapított javadalmazási határt ugyan-csak átmeneti hatállyal havi 600 pengőre emeli fel. A rendelet kihirdetése napján lépett hatályba.

ban az SBTC csatársora sokkal veszélyesebb volt, még a kimagaslóan játszó Pákozdi mellett is.

Az SBTC-ben Budai, Kiss, Csuberda és Takács IV. volt a legjobb. Jenőfi, Trenka, Timár, Géczy a második, Mátrai, Balázs, Laczkó a harmadik csoport.

Az Elektromos csapatában Pákozdi játéka kimagaslott. Kivüle Pázmándi és Törös volt jó. Szendrődi nem „élt” Takács IV. mellett.

Szőke II. kiváló játékosvezető.

SSE-SBTC „Ü” 3:0 (0:0)

SSE pálya. Barátságos. Vezette: Márkus

Egyenlő erők küzdelme, csapkodó játékkal. A mérkőzés utolsó két percében három gólt rugott a SSE. Góllövők: Szabó II. (2) és Szebehelyi.

AZ SBTC

Szombathelyen játszik holnap a Haladásal bajnoki mérkőzést. Összel itthon 4:0-ra győzött az SBTC, most egy döntetlennel megelégednének.

A SSE

Itthon mérkőzik a bajnokjelölt Debreceni VSC-vel. Jó mérkőzésnek ígérkezik.

Kisorsolták

a Magyar Kupa középdöntő mérkőzéseit. E szerint Pünkösdkor:

SBTC—Törekvés,
Kispest—Szolnok.

Ócskavas gyűjtési láz Amerikában.

Folyik a totális vashulladék gyűjtés Magyarországon is.

Amerika termeli a legtöbb vasat és fémeket, mégis teljes erővel megindította az ócskavas gyűjtést. Hatalmas propagandával: az újságok, mozik, színházak igénybevételevel kezdődött meg a mozgalom és a közönség szinte lázasan gyűjti az eddig veszendőbe ment ócskavasakat.

Divatossá vált az ócskavasgyűjtés és szinte sportszerűen hajszolják az eredményeket. Ez a nagyiramu munka is mutatja, hogy manapság milyen nagy jelentősége van az ócskavasnak a feldolgozó iparok ellátásában. Érthető tehát, hogy nálunk is teljes erővel folyik az ócskavas- és fémhulladékok gyűjtése. A Fémgyűjtő részletesen kidolgozta a gyűjtési munka módszerét és az országos szervezet mint egy hatalmas műszer dolgozik. Most már totális alapon folyik az országban az ócskavas gyűjtése és az eredmény igazolja a totális alapra helyezett gyűjtési rendszert.

Hirdessen „A MUNKA”
politikai hetilapban!

APOLLO MOZGÓ

Május:

10-én, szombaton 5, 7 és 9

11-én, vasárnap 1, 3, 5, 7 és 9

12-én, hétfőn este 5, 7 és 9 órakor.

Ma, tegnap, holnap

Modern franolás stílusú magyar film.

Főszereplők:

Jávor Pál, Szilágyi Szabó

Eszter, Somlyay Arthur, Vaszary

Piri, Mály G., stb. Kieg.: M. híradó.

Május:

13-án, kedden 6 és 8 órakor

A milliomos szobalány

Vigjáték. Főszereplők:

Dick Povell, Olivia de Havilland.

Kiegészítésül: HIRADÓ!

Május:

14-én, szerdán 6 és 8 órakor

15-én, csütörtökön 6, 8 órakor

Nick Carter nem téved

A mesterdetektív harca az 5. hadszi loppal.

Főszereplők:

Valter Pidgeon, Rita Johnson

és Donald Meek. Kieg.: HIRADÓ!

Talpbőrkereskedők figyelmebe.

A bőrtalpu lábbeli, valamint a talpbőr forgalmának szabályozása tárgyában a folyó évi március hó 12-én kelt vonatkozó közlést miniszteri rendelet szerint a törvényhatóságok első tisztviselői által megbízott elosztó talpbőrkereskedők, talpbőrkereskedőknek talpbőrt a folyó évi március hó 31. napjáig elismervény ellenében utólagos elszámolásra pirosszínű utalvány nélkül is kiszolgáltattott. Ennek a rendelkezésnek a célja az volt, hogy az utalványforgalom megindulása előtt a talpbőr akadálytalanul eljuttasson az elosztó talpbőr kereskedőn keresztül a feldolgozó iparosokhoz közelebb fekvő talpbőrkereskedőkhez és így a kisiparosok bőrelátása pirosszínű utalványok alapján akadálytalanul megindulhasson.

A rendeletnek ezt az átmeneti jellegű intézkedését azonban a bőrkereskedők tulajdoni része részben a rendelet nem ismerése, részben pedig egyéb okokból nem vette igénybe és így az a helyzet állott elő, hogy a kisiparosok a pirosszínű utalványokat csak a tőlük gyakran messze fekvő elosztó talpbőrkereskedőnél válthatják be.

Ezért a közlést miniszteri rendelet adott ki, amely szerint az elosztó talpbőrkereskedő talpbőrkereskedőnek talpbőrt az 1941. évi május hó 10. napjáig elismervény ellenében, utólagos elszámolásra, pirosszínű utalvány nélkül is kiszolgáltathat. Ily módon — ezen kivételes rendelkezés alapján — lehetővé fog válni, hogy az egyes talpbőrkereskedők megfelelő kezdő készletet szerezzenek be.

A Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság

felkéri az igen tisztelt közönséget, hogy aki a címére küldött állami sorsjegyet megvásárolja, annak árát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával egyenlítsse ki. Aki a sorsjegyet nem kívánja megtartani, szíveskedjék azt a mellékelt portómentes válaszboríték felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az államsorsjétek jótékony célt szolgál, s aki a megtartani nem kíván sorsjegyet nem küldi vissza, a jótékony célt károsítja meg. A sorsjegyek visszaküldése díjtalan.

Salgótarján m. v. polgármesteri hivatalától,
1969/1941. Löwinger Rezsőné
alapítvány kamata.

Pályázati hirdetmény.

Néhai Löwinger Rezsőné 1200 pengő alapítványának 1940. évi kamataira pályázatot hirdetnek.

Az alapítvány kamatainak elnyerésére minden salgótarjáni szegény pályázhat. A kérelmek előszóval, vagy írásban f. évi május hó 25-ig a városbírósági szociális ügyosztályán terjesztendőek elő.

Salgótarján, 1941 április 24.

Dr. Fürstner Kálmán
polgármester.

Itália és Dalmácia.

Dalmácia, amint ezt a történelem bizonyítja, állandóan a szembelevő part sorsához volt kötve, Velencéhez vagy valamely más államhataloméhoz, aszerint, hogy ki uralkodott az Adria másik partján.

Kr. e. 79-től Kr. u. 476-ig római provincia volt. Julius Nepos rövid uralkodása négy évre elszakította Itáliától, de Odoaker visszakapcsolta hozzá s ezt az egységet 493 és 553 között a keleti gótok is tiszteletben tartották s a ravennai exarchátuson keresztül további 15 éven át a kelet-római birodalom is fenntartotta. Dalmáciának Itáliától való egyetlen hosszú elszakadása 578-tól 1240-ig, ami a szigeteket illeti, csak 1052-ig tartott; ez az elszakadás egybeesett a népvándorlás korával, vagyis azzal az idővel, amikor még Velencének adriai hatalma nem bontakozott ki.

De attól kezdve 1789-ig nem szakadt meg ez az egység, sőt azután is, hogy Ausztria megdöntötte Velence hatalmát, Dalmácia osztozott a sorsában.

Husz történelmi századból Olaszország és Dalmácia 1451 esztendő óta egyetlen életközösségben, állandó politikai, társadalmi és gazdasági összetartozásban.

Különállóságuk s a másik part balkanizálására való kísérletek merő kitalálások és szofizmak, melyek csak 1876 körül születtek meg.

A római Egyház is világosan kimutatta, hogy nem tekinti Dalmáciát az osztrák birodalom tartományának, mert Sebenico, Spalato, Lasina, Ragusa és Cattaro püspökségeinek felettes hatóságává a zárai metropolitát tette meg, ami által közvetlenül Róma s nem pedig a bécsi püspökség ellenőrzése alá kerültek.

A kiváló német tudós, Fischer, a déleurópai felszigetekről szóló nagy művében (Länderkunde der drei südeuroäischen Halbinseln, Leipzig, 1893) így ír: „Dalmácia szinte nélkülözi a szárazföld minden jellegzetességét. Az egész egy szigetenger, szigetszerű terület ott is, ahol a partvidék nem látszik elszakítva a szárazföldtől. A belső vidéke felől nehezen közelíthető meg, teljes mértékben a tengerhez van kapcsolva s nem ok nélkül tartozik Róma és Velence uralma alá.”

Dalmáciának mindig nagy római és katolikus hagyományai voltak és ezeknek az emlékei élnek még az egész partvidék számtalan kikötőjében, Lesina-tól Teodo-ig Zárától Trau-ig. Salona dicsőséges római diadalíve, a tenin-i várkastély, a raguzai kolostor és rektori palota, a sebenicói dom, lépcsők és diszkutak, paloták és tornyok, kapuzatok és siremlékek, mind-megannyi gyermeke a császári Róma és Velence építőművészetének.